

XAVER

časopis banskobystrických bohoslovcov
ročník XVI.

4/2010

★ *70. narodeniny otca biskupa*

Vianočné reflexie

Dominikáni v Keni

XAVER

Časopis bohoslovcov
Kňazského seminára
sv. Františka Xaverského v Badíne

vychádza ako občasník
rozširuje sa svojpomocne
ročník: XVII.
číslo: 4/2010

šéfredaktor
Jozef Benčat

jazyková korektúra
Mgr. Dušan Rončák

teologický poradca
ThLic. Ján Viglaš

technické spracovanie
Marián Husár, Jozef Benčat
coverfoto: Peter Zimen, www.tkkbs.sk

adresa redakcie
Kňazský seminár sv. Františka Xaverského
Banská 28
976 32 Badín, Slovakia

tel: (+421) (0) 484182602
e-mail: redakcia@xaver.sk

web: www.xaver.sk
bankové spojenie časopisu
0434002927/0900
cirkevné schválenie

Biskupský úrad B. Bystrica, č. 1377/98

ISSN 1335-2628

Z O B S A H U

<i>Život natrénovaný skúsenosťami.....</i>	<i>6</i>
<i>Z povďačnosti za dar.....</i>	<i>10</i>
<i>Pútnické miesto v lone prírody.....</i>	<i>14</i>
<i>Aby boli Vianoce</i>	<i>16</i>
<i>Pastierova flauta.....</i>	<i>18</i>
<i>Štúdium v Ríme.....</i>	<i>20</i>
<i>Reťaz do neba.....</i>	<i>22</i>
<i>Už zajtra budem mať Vianoce.....</i>	<i>24</i>
<i>Dominikáni v Keni.....</i>	<i>26</i>

šéfredaktor
Jozef Benčat

redaktor
Ján Uhnák

redaktor
Peter Lupták

redaktor
Michal Válka

distribúcia
Marek Melich

redaktor
Dušan Rončák

redaktor
Peter Píš

redaktor
Marián Husár

Milí čitatelia!

Aby človek vedel prežívať správne prítomnosť, občas sa musí zastaviť a pozrieť do minulosti i budúcnosti. Pohľad späť pripomína spomienky, ale nie iba spomienky. Múdry človek v uvažovaní nad minulosťou zbiera skúsenosti, zbiera zrnká múdrosti, ktoré mu pomáhajú žiť prítomnosť a plánovať budúcnosť.

V týchto dňoch sme sa mohli pozrieť a pozeráme späť do minulosti pri príležitosti dvoch udalostí.

Prvá je svetová a kozmická, neopakovateľná a jediná na svete: narodenie nášho Pána Ježiša Krista. Príchod Boha na túto zem. Boh nám hovorí, že túži po stretnutí s nami, že túži po človekovi, že človek mu nie je ľahostajný. V advente, ale i cez Vianoce sa pozeráme do minulosti očami evanjelistov, ktorí nám o tomto príchode rozprávajú.

Vo svetle príchodu Ježiša Krista má veľký význam aj narodenie každého jedného človeka. V nedávnych dňoch sme slávili 70. narodeniny človeka, kňaza a diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža. Ježiš Kristus svojím narodením neprišiel zatieniť ľudí. Neprišiel nám povedať, že sme malí a zbytoční. Naopak. Prišiel, aby povedal, že život každého jedného z nás má zmysel. Práve pre Jeho príchod na tento svet.

Radujeme sa a ďakujeme za dve udalosti. Narodenie Krista, ktoré očakávame. Ďakujeme i za 70 rokov života nášho diecézneho biskupa a vyprosujeme mu veľa síl, pokoja a lásky do jeho ďalšej služby.

Nech mu malý Ježiško, ktorý kraľuje z jasličiek a z kríža, je pomocou pri všetkých radoostiach i starostiach.

Udalosti končiaceho sa roku 2010 sa v našom seminári niesli v duchu osláv a okrúhlych výročí. Jubileum diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža tvorí podstatnú časť predvianočného čísla Xaveru. Aj ostatné udalosti však stoja za povšimnutie a my vám z nich prinášame krátky výber.

Obliečka

Bohoslovcom druhého ročníka požehnal otec biskup Rudolf 21. októbra 2010 reverendy, ktoré budú nosiť ako viditeľný znak príslušnosti ku Kristovej službe v Cirkvi. Otec biskup pripomenul druhákovi neustálu aktuálnosť kňazského povolania, napojeného na Kristovo božstvo. Rodinných príslušníkov a princípálov, ktorí sa na slávnosti zúčastnili, pozval k modlitbe za svojich bohoslovcov, ktorým na záver poprial atmosféru bratského ducha.

20. výročie seminára

Októbrové kňazské rekolekcie sa niesli v duchu osláv 20. výročia obnovy kňazského seminára v našej diecéze. Jeho činnosť sa začala rozvíjať pod vedením Mons. Tomáša Galisa v provizórnych priestoroch hradu v Slovenskej Ľupči. V roku 1993 posvätil biskup Rudolf Baláž novú budovu seminára v Badíne, ktorý počas svojej existencie vychoval približne dve stovky nových kňazov, čo predstavuje dve tretiny z celkového počtu kňazov diecézy. Za tento dar poďakoval Všemohúcemu otec biskup spolu s kňazmi diecézy 22. októbra 2010. Súčasťou rekolekcií bola i narodeninová torta, upečená faričkami z Novej Bane, ktorá obsahovala okrem iného 300 vajec, 8 kg cukru, 6 kg masla či 4 kg múky... a ktorú sme v seminári jedli ešte týždeň po oslavách.

Ročníkové výlety

Voľno, ktoré sa študentom a vyučujúcim ponúka v podobe štátneho sviatku 17. novembra, sa už tradične v seminári využíva na ročníkové výlety. Tie sa kvôli miništrantskému turnaju tentokrát uskutočnili už v sobotu 13. novembra. V ten deň mali možnosť prváci upevniť svoje bratstvo v Banskej Štiavnici, druháci a piatáci pri návšteve hlavného mesta Bratislavy. Tretiaci sa zúčastnili na stretnutí vysokoškolskej mládeže Akadem v Ružomberku a štvrtáci zažili pracovno-relaxačný víkend na Donovaloch. Z voľného víkendu si bohoslovci priniesli množstvo zaujímavých zážitkov. Tie však presahujú žánr tejto krátkej správy...

Miništrantský turnaj

O štyri dni, 17. novembra 2010, sme v kňazskom seminári usporiadali 4. ročník miništrantského futbalového turnaja. Zúčastnilo sa ho 18 mužstiev zo všetkých dekanátov našej diecézy. Osobitný tím sme postavili aj my bohoslovci a aj študenti Katolíckeho gymnázia Štefana Moysesu v Banskej Bystrici. Víťazom sa stal miništrantský tím z Novej Bane, ktorý po namáhavom súboji zdolal miništrantov banskobystrického gymnázia. Víťaznú trojicu uzavrel tím z dekanátu Banská Bystrica – mesto.

Slávnosť Krista kráľa v badínskom kostole

Už 613. výročie konsekrácie farského Kostola sv. Kataríny Alexandrijskej v Badíne bolo dôvodom výnimočnej svätej omše, na ktorej sa na slávnosť Krista Kráľa 21. novembra 2010 okrem domácich farníkov zúčastnili aj predstavení a my bohoslovci kňazského seminára. Celebrujúceho rektora Jána Víglaša a ostatných hostí privítal miestny správca farnosti dp. Miloš Jakubík. Rektor v homílii uvažoval nad významom sviatku Krista Kráľa, ktorý sa do liturgie zaviedol po prvej svetovej vojne, v čase pádu mnohých monarchií. Otec rektor tiež povedal, že Kristus nekraľuje nad svojimi poddanými autoritatívnou mocou, a predsa je víťazom nad ich najväčším nebezpečenstvom, hriechom. Badínski farníci nám našu návštevu opätovali na Druhú adventnú nedeľu 5. decembra 2010, keď navštívili priestory seminára pri príležitosti sviatku jeho patróna sv. Františka Xaverského.

Dve slávnošti v kňazskom seminári

Predvečery slávnošti sv. Františka Xaverského a Neпоškvrneného počatia Panny Márie boli zvlášť významnými chvíľami pre bohoslovcov vyšších ročníkov. V tieto dni udelil v seminárnej kaplnke otec biskup Rudolf ministériá lektorátu a akolytátu, ako aj kandidatúru posvätného stavu diakonátu. Biskup najprv 2. decembra tretiaťakov prijímajúcich lektorát a štvrtáťakov prijímajúcich akolytát vyzval k nasledovaniu poníženej a odhodlanej služby skvelého misionára sv. Františka Xaverského a o päť dní neskôr zas piataťakov prijímajúcich kandidatúru diakonátu pozval do školy mariánskej úcty. Udelené ministériá, ako aj kandidatúra diakonátu sú zástavkami, ktoré bohoslovcov posúvajú bližšie k vytúženému cieľu ich formácie – kňazskej vysviacke.

Z bohatej ponuky predvianočných udalostí sme sa vám snažili ponúknuť aspoň tie najzaujímavejšie, aj keď tým najdôležitejším sa venujeme na ďalších stránkach predvianočného Xavera. Pri jeho čítaní vám prajme príjemné chvíle, ktoré vás zahrejú na srdci.

(-va-)

foto: archív seminára, internet

ŽIVOT „NATRÉNOVANÝ“ SKÚSENOSŤAMI

„Vek nášho žitia je sedemdesiat rokov a ak sme pri sile, osemdesiat“, hovorí Žalmista, a pokračuje: „A tak nás nauč rátať naše dni, aby sme našli múdrosť srdca.“ (Ž 90,10.12) Svojich sedemdesiat rokov si už porátať aj jubilant, náš diecézny biskup **Mons. RUDOLF BALÁŽ**, ktorý dovolil nám i vám, naši čitatelia, nahliadnúť do svojich počtov v mimoriadnom rozhovore...

Otec biskup, oslavujete svoje životné jubileum. Ako sa cítite so siedmimi krížikmi na chrbte?

Celkom dobre. Učím každého veriaceho človeka realite, že prichádzajú etapy od detstva, cez mladosť a dozrievanie k starobe, ktorá je celkom normálnym zjavom. Totiž, ona neznáša protesty, lebo jej je jedno, či budeme protestovať, alebo nie. Každý tento vek, čo som spomenul, je krásny, pretože má v živote človeka presný zámer: ako človek má prichádzať na svet, ako má dozrievať na tomto svete a aj ako má ukončiť pozemský život. A staroba je signál, že už toho veľa nemáme. Ved' keby to bolo aj desať, aj dvadsať rokov, to už nie je veľa, to treba pekne spracúvať tak, aby sme mohli prísť pred Božiu tvár ako Bohu dobre známi, a nie ako cudzinci.

Vo svojich kázňach často spomínate čas a prostredie svojho detstva. Čo pre Vás znamená kraj, z ktorého pochádzate? Ako poznamenala Vašu životnú cestu Vaša rodina?

To badať aj na mojej „náture“, lebo ja som z kremnických hôr a vyrastal som

celé svoje detstvo až do dospelosti v tých ťažkostiach, ktoré tomu kraju boli vlastné. Mali sme tam veľmi veľa snehu každú zimu a nemali sme kostol. Chodili sme peši do kostola do Kremnice šesť kilometrov tam a šesť naspäť, teda mali sme v nohách povinných dvanásť kilometrov každú nedeľu. Všetko to bola idyla. Bolo to

nádherne. A najkrajšie na tej veci bolo práve to, že sme chodili do kostola. Na tom bola tá krása a to vo mne malo veľmi silný vplyv aj na borbu s ťažkosťami života, pretože tam sme sa borili so závejmi, a v živote sa bolo treba boriť so všelijakými neprajnými ľuďmi. Ale my sme už boli „natrénovaní“, tak sa to znášalo ľahšie.

A čo Vaša matka? Ona bola Vašou prvou katechétkou...

My sme sa stále rozprávali o náboženstve. Ona mala iba dve ľudové školy – pretože vtedy, keď ona žila ako malé dieťa, to bolo tak – ale bola veľmi múdra. Veľmi presne a systematicky vedela čítať, takže prečítala hodne knižiek a my sme mávali stále debaty. To, čo vedela, to mi z materského srdca dávala, nič neutajovala. Kým som po spoločných modlitbách zaspal, ona rozprávala vzácne zážitky zo života a dávala nám z toho všetkého zároveň uzáver. Mal som veľmi dobrú, múdru mamu. Ona keby bola mohla mať školy, bola by sa dostala dosť ďaleko, lebo mala logické myslenie.

Prežili ste obdobie komunistckej totality a sám ste zakúsili, čo znamená prenasledovanie Cirkvi. Spomínate na tento čas s ťažkým srdcom, alebo je pre Vás skôr dôvodom na reflexiu, poučenie či svedectvo?

Na to obdobie sa nejako nesťažujem. Keď sa ma pýtajú, ako aj teraz ty, tak odpovedám: bol to neľudský, krutý systém, najmä pre tú časť obyvateľstva, ktorá sa verejne hlásila k viere. V tom boli neúprosní a dokonca v niektorých „horlivých“ krajoch za náboženstvo ľudí aj zatvárali. Ale u nás nie, naša dedina bola čisto katolícka. Ja si spomínam na svoje detstvo a na svoju

mladosť ako na raj na zemi, a to nie preto a len preto, že som sa tam narodil. Tam bolo veľa dobrých ľudí. A tam boli vlastne všetci ľudia dobrí. To boli také krásne časy a ja si na to spomínam ako na idylu.

A na čas, keď ste boli ako kňaz „vo výrobe“? Zatrpknutie, alebo...?

Moja mama ma učila, že všetko v našom živote je na niečo dobré, len ide o to, aby to človek prijal za svoje. Keď som bol „vo výrobe“, samozrejme, bolo to ťažké. Ako zamestnanec družstva som tam chodieval každý deň a zväžal kamenné materiály. A keď bolo treba, tak som zväžal seno alebo vyvážal hnoj. No získal som aj veľkú skúsenosť, pretože som bol s tými družstevníkmi ako jeden člen, ako družstevník. Takže Boh mi dal vtedy taký dvanásťročný tréning. A fakt je jeden, že mne sa to ako biskupovi veľmi zide, pretože mi nikto nemôže povedať, že som z „panského“ rodu. A dokonca, keď mi oficiálne povedia „excelencia“, tak sa cítim ako niekde v čudnom svete, pretože nie som na to ani teraz, vo svojej starobe, zvyknutý. Ale musím to znášať,

lebo taký je „móres“ Cirkvi na celom svete, a nesťažujem sa na to, lebo rešpektujem to, čo je zvykom Cirkvi. Keď mi však ľudia povedia „pán biskup“, tak som najradšej, bez tej „excelencie“ (smiech).

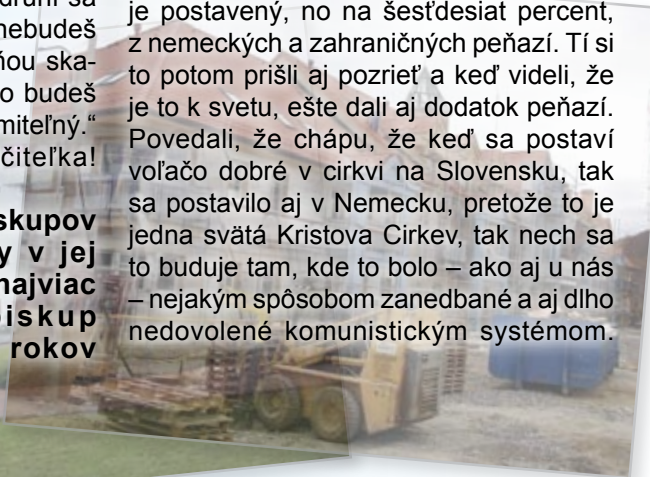
Za svoje biskupské heslo ste si vybrali výrok nášho Pána z Jánovho evanjelia: „Pravda vás vyslobodí“. Prečo? Akú úlohu zohráva v prežívaní Vášho života pravda?

Do toho je zas veľmi silno zapojená mama, lebo Písmo sväté nám to hovorí všetkým, ale ona ako matka to hovorila zvlášť mne: „Buď ako kňaz človekom pravdy! Vždy vrav pravdu. Aj keď ťa za to zbijú, vždy vrav pravdu, lebo pravda, to je Pán Boh. Pán Boh ťa ochráni a druhí sa dozvedia, ako to má byť. Keď nebudeš vravieť pravdu, keď nebudeš s ňou skamarátený, bude to veľmi zle, lebo budeš v Božej službe a budeš nezrozumiteľný.“ Jednoduchá žena a takáto učiteľka!

Zo všetkých pätnástich biskupov Banskobystrickej diecézy v jej histórii možno Vám azda najviac prisúdiť prívlastok „biskup-budovateľ“. Za dvadsať rokov

biskupskej služby ste obnovili kňazský seminár a cirkevné školy, zriadili diecézne inštitúcie ako centrá pre rodinu, mládež, katechézu, masmédiá či bioetiku, vybudovali ste Diecézne centrum Jána Pavla II., hospic, špecializovanú nemocnicu Mammacentrum sv. Agaty a iné. Z ktorej z týchto stavieb ste mali osobitnú radosť?

No z tejto, kde sedíme teraz, zo seminára. Pretože biskup nič neurobí bez kňazov a kňazi, aby mohli vôbec existovať, musia byť vyškolení, musia byť na to pripravení po každej stránke – po stránke duchovnej, ale aj po stránke intelektuálnej, teda musia mať svoje vedomosti. Ešte som nebol ani vysvätený biskup a prišiel som sem, presne kde tu sedíme. Tu bola stará fara a okolo farská záhrada. Išiel som za pánom kanonikom Zárevúckym – on tu bol farárom – urobiť s ním predbežný plán, že by sa táto fara prestavila inde a že celú túto faru by sme dali na výstavbu seminára. Bolo to také milé stretnutie. A tak som sa pretĺkal, lebo za vecami som išiel hneď. Odtiaľto som išiel do Nemecka za biskupmi. Veľmi mi tam pomohli, takže sa dá povedať, že tento seminár je postavený, no na šesťdesiat percent, z nemeckých a zahraničných peňazí. Tí si to potom prišli aj pozrieť a keď videli, že je to k svetu, ešte dali aj dodatok peňazí. Povedali, že chápú, že keď sa postaví vofačo dobré v cirkvi na Slovensku, tak sa postavilo aj v Nemecku, pretože to je jedna svätá Kristova Cirkev, tak nech sa to buduje tam, kde to bolo – ako aj u nás – nejakým spôsobom zanedbané a aj dlho nedovolené komunistickým systémom.

My Vás však, otec biskup, poznáme nielen ako staviteľa budov, ale ešte viac ako budovateľa srdc. Je ťažšie stavať budovy alebo budovať srdcia?

Aj tam je treba, aj tam je treba ochotu a normálne myslenie. Lebo jedenkrát je veľmi treba postaviť budovu, ale druhýkrát je veľmi potrebné mať trpezlivosť s predstavenými seminára, s bohoslovcami. Mám radosť aj z bohoslovcov, ale mám veľa radosť aj z budovy seminára. Napríklad, keď sme mali tie moje oslavy 70-ky a pán kardinál Tomko hovorí: „Tak ale toto sa vám tu podarilo!“ Pretože je to v meste a nie je to v meste. Je to na samote a je to v krásnom prostredí a myslím si – možno sa mýlim, lebo ja tu nie som stále – že aj atmosféra v tomto seminári je primerane dobrá a zrelá. Máte poriadneho rektora, máte schopných a múdrych vyučujúcich a to sú veľmi vážne veci. Okrem toho celý personál, ktorý je tu, aj ten administratívny, to sú rad-radom slušní ľudia. Okrem toho, že sú tu bohoslovci, sa tu spraví veľmi veľa

cirkevnej a náboženskej kultúry. Napríklad, celé prázdniny tu máme všelijaké akcie aj medzinárodného rangu. Tak mi to dobre padne, lebo sme sa zbytočne netrápili.

Ste pastier diecézy a osobitne pastier pastierov, teda kňazov. Od chvíle, čo ste sa stali biskupom, vyšlo zo seminárov – najprv bratislavského a potom aj obnoveného banskobystrického – 21 ročníkov kňazov. Myšlienky na Vašich kňazov asi zaberajú veľký priestor Vašej biskupskej mysle...

Samozrejme vec. Pretože naši veriaci si to predstavujú tak, že keď je niekto vysvätený, tak on už len narastá vo vedomosti a zbožnosti, no ale ono to celkom tak nie je. Bohoslovec musí najprv vyzrieť na poriadneho chlapa, a nie na zbabelca. A to znamená byť na kolenách, modliť sa, poriadne študovať, odovzdať Bohu maximum zo svojich snáh, a Boh je ten moderátor, ktorý potom urobí zdravé vnútro. A vy bohoslovci to sami dobre viete, že bohoslovec má byť naozaj múdry, zbožný, ale má byť aj ľudský. To je šťastie, že aj biskup bol bohoslovec. A to sme v seminári v Bratislave mali „špehúňov“. No vyštudovali sme a sme – myslím si – dosť vydarení. To znamená, že ani tak nie je podstatné, či tam sú nejaké prekážky. Podstatné je to, akú máš vôľu. A keď tú vôľu napojíš na Boha, neexistuje žiaden „kvasnička“ – ten tajomník, jeden z nich, sa volal Kvasnička – ktorý ťa zničí.

Prijemný rozhovor absolvoval a zaň i za všetko ostatné ďakuje

Dušan RONČÁK, 3. ročník

foto: Marek Borko, Dominik Jáger, archiv

Z POVDĀČNOSTI ZA DAR

Sedemdesiat rokov – to je pekný Boží dar. Aj keď ich slávi biskup. Žalmista vyhlasuje: „Vek nášho žitia je sedemdesiat rokov a ak sme pri sile, osemdesiat. No zväčša sú len trápením a trýzňou, ubiehajú rýchlo a my odlietame“ (Ž 90, 10).

Homília Jozefa kardinála Tomka v na svätej omši pri oslavách 70 rokov života diecézneho biskupa Mons Rudolfa Baláža v kňazskom seminári v Badíne

Za dar treba ďakovať

Život je dar pre oslávenca, ale aj pre iných. Preto sme sa tu zišli, milý brat a otec Rudolf, aby sme s tebou ďakovali Bohu za sedemdesiat rokov, keď si ťa Pán postupne pripravoval na kňazskú a biskupskú službu. Práve biskupskú službu si vykonával uprostred Božieho ľudu na slobode. Preto sa aj my pridávame k poďakovaniu, ktoré prinášame, ako sa nosia na niektoré pútnické miesta votívne dary, s nápisom: „Z povďačnosti za dar“.

Žalm pokračuje prosbou: „A tak nás nauč rátať naše dni, aby sme našli múdrosť srdca“ (v. 12). Nájsť múdrosť srdca zodpovedá Pánovej výzve, aby sme vedeli rozoznávať znamenie čias (porov. Mt 16,1-3). To značí ďakovať, uvažovať, prosiť.

K tomu nás inšpiruje osoba Ježiša Krista. Pri biskupskej vysviacke v bystrickom chráme Nanebovzatej Panny Márie bol to Kristus uprostred biskupov, obraz Majstra Pavla z Levoče. Dnes v seminárskej kaplnke v Badíne máme pred očami ukrižovaného Krista s Božou Matkou pod krížom, na ktorého horlivo ukazujú a ku ktorému oduševnene kráčajú traja ohlasovatelia – krásnu mozaiku Marka Rupnika. Ježiš Kristus, ukrižovaný a vzkriesený Spasiteľ, aj dnes živý a prítomný medzi nami, „ten istý včera i dnes a naveky“ (Hebr 8,13). Na neho chceme dnes upierať svoj zrak.

Máme začo ďakovať

Pri našom ďakovaní sa dajme osloviť apoštolom Pavlom: „Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás v Kristovi požehnal všetkým nebeským duchovným požehnaním. Veď v ňom si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil, aby sme boli pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske“ (Ef 1,1-2). My jestvujeme, lebo Otec nás v Kristovi od večnosti miloval a požehnal. Život je jeho dar. Je to dar a úloha: „byť pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske“. Boh si nás k tomu dokonca vyvolil! Toto vyvolenie sa stupňovalo v krste, v povolani a vysviacke.

Pred dvadsiatimi rokmi prišli ďalšie dary – osobné i pre celé Slovensko. Dar slobody sa prejavil menovaním biskupov. Nad Tatrami sa začalo vyjasňovať. Potom Božie dary pre Cirkev na Slovensku len tak pršali: obnovili sa semináre, ožili rehole, osmelili sa laici, založila sa Katolícka univerzita, boli menovaní pomocní biskupi, pribudli diecézy, zriadila sa grécko-katolícka metropolia, rozdelili sa diecézy, narástli rady kňazov, pápež Ján Pavol II. trikrát navštívil Slovensko, vyhlásil nám svätých, Rádio Lumen a TV Lux rozvíjajú svoje pôsobenie, narástol počet teologických fakúlt, ako aj v cudzine vyštudovaných kňazov a rehoľných sestier. Celá biskupská konferencia, vrátane teba, milý jubilant, mala účasť pri utváraní a rozvíjaní týchto a iných Božích darov, za ktoré nám treba na kolenách ďakovať.

Je pravda, že Cirkev na Slovensku sa nemohla riadne zúčastniť na Druhom vatikánskom koncile a jeho uvádzaní do života. Získala tak možnosť naskočiť na vlak po prekonaní niektorých krízových javov v iných krajinách. Lenže ostáva otázka, či sa niektoré nezdravé javy nezačínajú u nás oneskorene objavovať a poškvrňovať krásu a originalnosť pravého ovocia koncilu.

Bolesti našej doby

Sv. Augustín povedal, že Cirkev kráča „uprostred trápení sveta a potešení Ducha“. Veľkú starosť nám spôsobuje rýchly úpadok rodiny. Štatistiky svedčia o prudkom náraste rozvodov. Roku 1993 sa rozviedlo 26 % manželstiev, roku 2000 ich bolo už 35 %, roku 2005 až 44 %, minulý rok sme dokonca prekročili 50%. Na celoslovenskom smutnom priemere sa Banskobystrický kraj zúčastňuje dokonca 55 percentami. Vysoká rozvodovosť je najmä v mestách nad 20-tisíc obyvateľov a zasahuje aj chudobné oblasti. Kedysi bol rozvod zriedkavý, dnes sa ním končí každé druhé manželstvo. Ako najčastejší dôvod sa uvádza rozdielnosť pováh, názorov a záujmov, tiež nevera a alkoholizmus. Krízu rodiny ukazujú tiež neregistrované voľné súžitia. Taký stav slovenskej spoločnosti je dramatický. Rozvod nie je len chvíľkový priestupok. Je to rana, ktorá má dlhodobé účinky aj pre deti a celé spoločstvo. Pred rokmi som čítal francúzsku knihu o osudoch detí z rozvedených rodín. V pamäti mi utkvelo priznanie chlapca, ktorého rodičia si našli nových partnerov: „Doteraz som nenávidel dve osoby, odtiaľto nenávidím štyri“. Psychologická rovnováha detí, životné osudy rozvedených, rany na duši, nehovoriac o náboženských ťažkostiach – to ako pastieri poznáme. Aká generácia nám vyrastá? Akí kresťania a občania? To sú skutočnosti, ktoré sú pred nami. Naša spoločnosť je zmenená a stav sa stále horší. To nie je moralizovanie, to je tvrdá a nemilosrdná skutočnosť!

Druhý smutný jav prežívame priamo v srdci nášho cirkevného života. Sú to mnohé odchody z kňazskej služby, a to v mladom i strednom veku našich bratov. Tešíme sa, že máme pomerne dosť kňazov a že ich priemerný vek je 45 rokov. Koľkí však odišli iba niekoľko rokov po vysviacke, teda nie po vekovej kríze! Viacerí jednoducho prešli do nového „zamestnania“. To sa deje po toľkých rokoch seminára a kňazskej výchovy, po skúmaní povolania a schopnosti byť vernými. Kde sú chyby a príčiny? Jedno je isté: tento jav nemožno nechať bez analýzy a bez rozhodných krokov. Kňaz nemôže byť šťastný bez života viery, bez lásky k živému Kristovi a k jeho živému tajomnému telu Cirkvi, bez vernosti hlave Cirkvi a poslušnosti biskupovi.

Kde nájdeme posilu a útechu?

Drahý brat Rudolf, pri tomto jubileu pociťuješ tieto javy ešte silnejšie. Hľadáš účinnejšie riešenia, pričom vidíš potrebu pomoci zhora. Máme pred sebou na mozaike obraz, ktorý je aj odpoveďou na naše otázky. Kristus na kríži s bolestnou Matkou, to je symbol i realita. Všetci sme s ním spojení ako údy s hlavou. Svojich učeníkov nazval priateľmi. Reťaz apoštolskej postupnosti nás privádza cez našich biskupských predchodcov až k apoštolom, do priameho spojenia s Kristom. My sa cítime ako doma v skupine Kristových učeníkov na obraze. Vyprosujeme si od Pána ich nadšenie, apoštolský zápal, lásku k Pánovi a jeho Matke, misionárske odhodlanie, odvahu vyjsť z fary medzi ľudí. Ten ukrižovaný a vzkriesený Pán je tu prítomný Kristus v eucharistickej obete.

Obraz a skutočnosti sa tu pretínajú

S tebou silno prežívame otázku a výzvu, ktorú Pán kladie Petrovi: „Miluješ ma väčšmi ako títo?“ Keď udeľuje väčšiu zodpovednosť, vyžaduje zároveň väčšiu lásku. O to prosíme: o neustály nárast v láske. To značí široké pole do ďalších rokov: horlivé hlásanie živého Krista a novú evanjelizáciu v príprave na cyrilometodské jubileum, oživenie duchovných hodnôt, jednotu všetkých veriacich, srdečné spoločenstvo biskupov, sviatostné bratstvo kňazov, zvýšenú a otcovskú starostlivosť o mládež a rodinu, o rozvedených, o kňazov a seminaristov. Potom prídu ostatné dary, ktoré ti vyprosujeme na príhovor našej nebeskej Matky, Sedembolestnej, patrónky Slovenska. Na väčšiu slávu Božiu, pre dobro ľudí!

redakčne krátené a upravené

(va)

foto: Dominik Jáger, internet

AD MULTOS ANNOS...

blahoželania diecéznemu biskupovi

Diecézny banskobystrický biskup Mons. Rudolf Baláž oslávil 20. novembra 2010 sedemdesiatiny. Okrem mnohých osobných blahoželaní prijal aj niektoré oficiálne priania a telegramy.

V banskobystrickej Katedrále sv. Františka Xaverského 19. novembra pozdravil Mons. Baláža v mene rodákov z Nevoľného starosta Štefan Henžel. Starosta odovzdal biskupovi dar v podobe monografie obce, ktorú v spolupráci s obecným úradom vydal kňazský seminár v Badíne. V mene laikov diecézy odovzdala biskupovi symbolický dar rodina z Novej Bane. Dar šestnástich ruží znázorňoval šestnásť dekanátov Banskobystrickej diecézy. Biskupský vikár pre laické hnutia Mons. Jozef Štrba odovzdal oslávencovi pozdravy všetkých diecéznych inštitúcií.

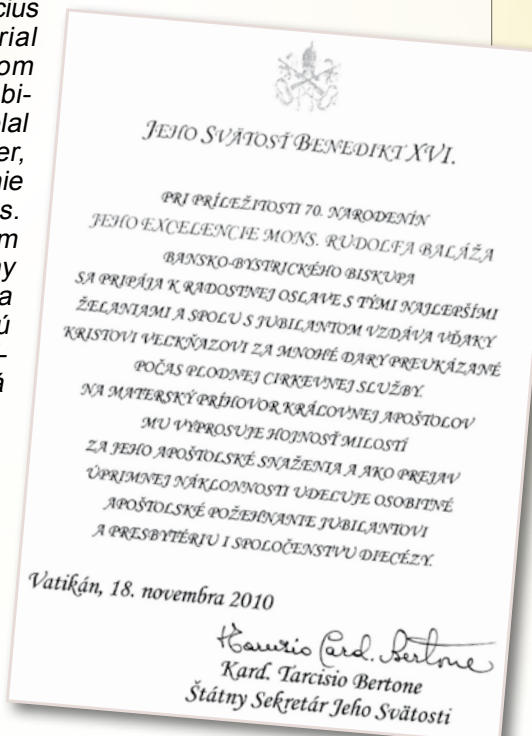
V pondelok 22. novembra pokračovali oslavy životného jubilea Mons. Rudolfa Baláža slávnostnými rekolekciami v badínskome seminári. Hlavný celebrant, kardinál Jozef Tomko, v závere homílie prečítal telegram Svätého Otca Benedikta XVI. a biskupovi odovzdal prsteň, ktorý je symbolom jeho zasnúbenia sa s diecézou.

V závere slávnosti apoštolský nuncius Mons. Mário Giordana biskupovi poprial pevné spoločenstvo kňazov s biskupom a biskupa s pápežom. Za Konferenciu biskupov Slovenska jubilantovi zablahoževal košický arcibiskup Mons. Bernard Bober, ktorý vyjadril poďakovanie za blahoželanie k svojej nedávnej šesťdesiatke, a Mons. Balážovi poprial, aby naďalej ostal svedkom živej pravdy, ktorou je Kristus. Generálny vikár Mons. Marián Bublinc napokon za prítomných kňazov odovzdal biskupovi novú berlu, znak pastierskej moci a v tomto prípade aj jeho spojenia s Eucharistiou, ktorá je na berle znázornená.

K týmto všetkým blahoprianiam sa pripájajú aj predstavení a bohoslovci Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne, ktorí biskupovi ďakujú za dar seminára a do ďalších rokov jeho biskupskej služby mu prajú otvorenosť pre vnuknutia Ducha Svätého, vytrvalosť v naplnení vízií pastierskej služby a mnoho radosti z jeho kňazov, nás seminaristov i všetkých veriacich.

(-va-)

foto: Dominik Jáger

PÚTNICKÉ Miesto V LONE PRÍRODY

V rámci predstavovania pútnických miest našej Banskobystrickej diecézy by sme chceli v tomto čísle upriamiť Vašu pozornosť na jedno veľké pútnické miesto – Raticov vrch. Toto miesto je veľmi dobre známe najmä obyvateľom pod Poľanou, ale i širokému okoliu. Je charakteristické spiritualitou menších bratov kapucínov a úctou k Fatimskej Panny Márie.

Kostol Fatimskej Panny Márie a príslušný kapucínsky kláštor sú situované do malebnej podpoľianskej krajiny v oblasti hriňovských lazov patriacich neďalekému mestu Hriňová. Samotné pútnické miesto Raticov vrch patrí do farnosti Hriňová, ktorá sa nachádza v detvianskom dekanáte a od ktorej je vzdialené približne 5 km.

Pútnický kostol Panny Márie a tradícia púť je v tejto oblasti pomerne mladá. S iniciatívou stavby kostola na tomto mieste prišli miestni obyvatelia. Základný kameň kostola bol požehnaný v máji roku 1992 biskupom Rudolfom Balážom, ktorý tiež nový kostol o dva roky neskôr – 13. októbra 1994 – posvätil.

Dva roky po posvätení kostola sem prišli bratia kapucíni s úmyslom postaviť svoj kláštor. Poradilo sa im to v roku 1998 a zasvätili ho svätým anjelom strážcom. Od tej doby sa tento kláštor stal domom postulátu, teda sem prichádzajú na skúsenosti tí, ktorí sa chcú stať kapucínmi. Ich formácia trvá necelý rok a spočíva v teoretickej časti (základné znalosti katolíckej viery, základy rehoľného a františkánskeho života) a v praktickej časti (schopnosť

žiť v komunite, schopnosť postarať sa o seba i o iných – varenie, pranie, udržanie poriadku, ochota k službe bližným – i duchovná i fyzická pomoc ľuďom v okolí, najmä biednym, alebo ľuďom žijúcim na okraji). Formáciu má na starosti nielen magister postulantom, ale v podstate aj celé bratstvo, ktoré v súčasnosti tvoria štyria bratia.

Ako „prist'ahovalci“ na Raticov vrch sa bratia kapucíni rýchlo začlenili medzi tamojších obyvateľov vďaka svojmu priateľskému vystupovaniu a ochote pomôcť pri prácach okolo gazdovstva (žatva, mlátenie, kopanie zemiakov, atď.). Starajú sa tiež o svoje veľké hospodárstvo. Svojím spôsobom života si získali priateľstvo ľudí, medzi ktorými žijú. Týmto prácam sa väčšinou venujú laickí bratia (bratia, ktorí nie sú kňazmi), keďže kňazi sa venujú pastorácii. Okrem povinností vo svojom kostole vypomáhajú v prípade potreby aj v rámci dekanátu.

Najvýraznejšou aktivitou kapucínov na Raticovom vrchu je organizovanie tzv. fatimských púťi vždy v prvú sobotu v mesiaci. Fatimské soboty sa slávia na žiadosť Panny Márie, ktorá sa začala zjavovať vo

Fatime Lucii, Františkovi a Hyacinte 13. mája 1917. Panna Mária žiadala, aby sme prestali urážať nášho nebeského Otca hriechmi, ktoré páchame, aby sme sa veľa modlili a konali pokánie za obrátenie hriešnikov. Prisľúbila blaženú smrť tým, ktorí si vykonajú pobožnosť prvých sobôt v mesiaci päťkrát po sebe.

Samotný priebeh fatimskej soboty je podobný tomu, ako ho poznáme zo Starých Hôr. Začína sa mládežníckou akadémiou, ktorú si zvyknú pripraviť mladí z dekanátu, nasleduje modlitba posvätného ruženca a svätá omša, ktorú celebruje pozvaný kňaz alebo mnohokrát i otec biskup Rudolf Baláž, ktorý tiež niekedy navštívi toto miesto v rámci fatimských sobôt.

Okrem pútí, ktoré sa konajú počas prvých sobôt, sa tu každoročne koná už niekoľko rokov takzvaná Púť mladých na Raticov vrch. Táto akcia sa koná koncom jari v niektorý májový alebo júnový deň. Púť organizuje spoločenstvo Halúzka, ktoré existuje v rámci dekanátu Detva a farnosti Podkriváň, ktorá však už patrí Rožňavskej diecéze. Mladí

z týchto farností dekanátu putujú spolu na Raticov vrch, aby sa tu spolu stretli, rozprávali, odovzdali si skúsenosti, stretli sa s Bohom v rámci pripraveného duchovného programu a najmä aby sa povzbudili a obohatili, a tak spolu kráčali na ceste do Božieho kráľovstva.

Aj keď Raticov vrch patrí k malým pútnickým miestam, neustále sem prichádza množstvo ľudí nielen na sväté omše, ale i prijať sviatosť zmierenia a zakúsiť, spoznať a oboznámiť sa so spiritualitou bratov kapucínov. Toto nádherné miesto, ktoré ponúka krásny pohľad na okolitý kraj, je skutočným miestom ticha, modlitby a pokoja, ale hlavne miestom, kde prebýva Boh uctievaný cez Božiu Matku Máriu.

*Vladimír KUČERA, 1. ročník,
Peter LUPTÁK, 5. ročník.*

foto: Peter Lupták

Aby boli Vianoce ...

Každý deň budú vraj Vianoce. Tak sa spieva v jednej piesni, ktorá je od jej naspievania rok čo rok súčasťou vianočnej hudobnej ponuky v rádiách. Ale kedy sú Vianoce naozaj?

Je večer, vonku mráz a vzduchom poletujú snehové vločky. Za oknami domov žiaria rozsvietené vianočné stromčeky, pod ktorými ležia darčeky. V domoch znejú vianočné piesne a koledy. Sú tu Vianoce? Ak by sme len takto vnímali pojem Vianoc, bolo by to príliš jednoduché vyjadrenie týchto najkrajších sviatkov v roku. Aké by mali byť Vianoce v skutočnosti? Spôsobom, ktorý som uviedol, sú len raz v roku a trvajú iba pár dní. Tieto Vianoce ako rýchlo začnú, tak rýchlo sa aj skončia. Pre niekoho sa Vianoce možno končia už

25. decembra. Neviem si celkom presne predstaviť, čo v týchto dňoch slávia neveriaci, tí, ktorí Ježiša Krista neprijímajú ako Boha. Pravdepodobne pre mnohých sú to len dni voľna, keď netreba ísť do školy a do práce. Oni sa Vianoce snažia poväčšine len prežiť. No Vianoce je potrebné aj zažiť. Zažiť lásku betlehemského Dieťaťa.

Podstatou Vianoc je zrodenie svetla sveta – Božieho Syna. „Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami“ (Jn 1, 14). Zrodenie Kráľa kráľov. Môžeme sa pýtať: Akéhože kráľa? Narodeného v chudobnej maštali, namiesto trónu len drevené jasle a potom žiadna sláva, len kríž. Musíme si uvedomiť, že tomuto Kráľovi ani zďaleka nejde o pozemskú slávu a bohatstvá s ňou spojené. Ide mu predovšetkým o človeka. V knihe

vianočných príbehov a legiend Svetlo vo tmách je príbeh troch kráľov, ktorí, ako vieme, prišli najprv k Herodesovi. Keď sa ich pýta na novonarodeného kráľa a jeho kráľovstvo, odpovedajú mu, že nepôjde o kráľovstvo s hranicami, a ak nejaké hranice budú, tak len hranice postavené proti hriechu a zlu, neláske a nenávisti, pomste a každej nízkosti. „Ak mu pôjde o nejaké kráľovstvo, tak len o kráľovstvo duší.“ Aké majú byť tie duše? „Ako duša dieťaťa: prostá, dôverčivá a veriaca; ako duša hrdinu: odvážna, smelá a udatná; a ako duša mladíka: svieža a čistá, nenávidiaca všetko mrzké, nízke a podlé.“ Vidíme, že mu nejde o nič prízemné, a preto ak sa aj my staráme viac o to, čo bude na vianočnom stole, alebo aké sú najnovšie trendy v zdobení stromčeka, ozajstné Vianoce nezažijeme. K tej správnej vianočnej nálade, samozrejme, neodmysliteľne patrí sneh a darčeky, či už spomínaný stromček, ale toto nie je základom Vianoc. Obdarujeme sa predsa preto, aby sme si pripomenuli najväčší dar, aký bol kedy ľudstvu daný, a tým je Boží Syn. Pripomíname si Božiu lásku k nám.

Ak sa stane zmyslom Vianoc Ježiš, Boží Syn, ak sa budeme tešiť z toho, že sme spolu, a pri vianočných prípravách budeme myslieť na svojich blízkych, ktorých chceme potešiť, vyhneme sa predvianočným stresom, ktorým každoročne prepadá nemálo ľudí. V našich rodinách zavládne pokoj, šťastie, pohoda a láska. Potom prídu aj skutočné Vianoce, a to nielen raz v roku.

Marián HUSÁR, 2. ročník
foto: internet

Podakovanie

V uplynulých mesiacoch ste si mohli na Starých Horách a v mnohých farnostiach Banskobystrickej diecézy zakúpiť nástenný kalendár na rok 2011, ktorým ste zároveň podporili bohoslovcov Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne. Za vaše dary vám chceme v mene všetkých bohoslovcov vysloviť úprimné Pán Boh zaplat' a v novom roku vám prajeme veľa Božích milostí. Vaši bohoslovci sa v ňom budú za vás modliť.

Redakcia.

Veľký kráľ sa prejavil nečakaným spôsobom

PASTIEROVA FLAUTA

Bol raz jeden starý pastier, ktorý miloval noc a veľmi dobre poznal pohyby hviezd. Oprel sa o svoju palicu, pohľad zaostřil na hviezdy a takto nehybne stál v poli. „Prichádza!“ povedal raz. „Kto prichádza?“ pýtal sa jeho vnúčik. „Už čoskoro!“ Ostatní pastieri sa na ňom smiali. „Už čoskoro!“ so smiechom ho napodobňovali. „To hovoríš už celé roky!“

Starký si z ich posmeškov nič nerobil. Zarmútili ho len pochybnosti, ktoré videl v očiach svojho vnúčika. Keď raz zomrie, kto oznámi svetu jeho prorockú zvesť? Ved' ON už čoskoro príde! Jeho srdce bolo plné očakávania.

„Bude mať korunu zo zlata?“ pretrhla niť jeho myšlienok vnúčikova otázka.

„Áno!“

„A strieborný meč?“

„Áno!“

„A červený plášť?“

„Áno! Áno!“

Vnúčik bol spokojný. Chlapček sedel na balvane a hral na svojej flaute. Starec ho počúval. Chlapec hral čoraz lepšie, melódia bola stále čistejšia. Cvičil od rána do večera, deň čo deň. Chcel byť pripravený, keď príde Kráľ. Nikto nevedel hrať tak ako on.

„Zahral by si aj kráľovi bez koruny, bez meča a bez červeného plášťa?“ opýtal sa starec.

„Nie!“ odvetil vnuk.

Kráľ bez koruny, bez meča a bez červeného plášťa by sa mu predsa nemohol odmeniť za jeho hudbu. Určite by sa mu neodvd'ačil zlatom a striebrom! Kráľ s korunou, mečom a červeným plášťom z neho urobí boháča a ostatní

zostanú pozerat' s otvorenými ústami, budú mu závidieť.

Starý pastier zosmutnel. Ach, jaj, prečo len vnukovi narozprával to, v čo sám neverí? Ako príde? Na oblakoch z neba? Z večnosti? Príde ako dieťa? Chudobné alebo bohaté? Určite nebude mať korunu, meč a červený plášť, no aj tak bude mocnejší než všetci ostatní králi. Ako by to len mohol vysvetliť svojmu vnúčikovi?

Noc plná znamení

Raz v noci sa na oblohe objavili znamenia, na ktoré starček tak dlho čakal. Hviezdy žiarili jasnejšie než inokedy. Nad mestečkom Betlehem svietila jedna veľká hviezda. A potom sa zjavili anjeli a hovorili: „Nebojte sa! Dnes sa vám narodil Spasiteľ!“

Chlapec bežal vpred, smerom k hviezde. Pod kabátom na hrudi mal ukrytú svoju flautu. Utekal najrýchlejšie ako vedel. Pribehol ako prvý a uprene sa zahľad na dieťaťko, ktoré ležalo v jasličkách a bolo zavinuté do plienok. Pri ňom stáli muž a žena plní radosti. Čoskoro prišli ostatní pastieri a poklonili sa mu. Starý otec sa mu tiež klaňal. Takže toto je ten kráľ, o ktorom hovorili?

Nie, to musí byť omyl. Tu by nikdy nezahral na svojej flaute.

Sklamaný a znechutený sa odvrátil. Vykročil do noci. Nevidel ani nekonečné nebo, ani anjelov, ktorí sa vznášali nad maštaľou.

Zrazu však začul plač dieťaťa. Nechcel ho počuť. Zapchal si uši a utekal preč. Lenže ten plač ho prenasledoval, prenikal mu až do srdca a napokon ho prinútil vrátiť sa k jasličkám.

Znovu stál na tom istom mieste, už po druhý raz.

Videl, že Mária, Jozef a aj pastieri boli znepokojení a snažili sa utíšiť plačúce dieťaťko. No všetko márne.

Čo len môže tomu dieťaťu byť?

Nedalo sa nič robiť. Spod kabáta vytiahol svoju flautu a začal na nej hrať. Dieťaťko sa ihneď upokojilo. Utíchlo aj jeho posledné zamrknutie. Pozrelo na chlapca a usmialo sa naňho.

Vtedy sa chlapec zaradoval. Cítil, že ten úsmev je väčším bohatstvom než všetko zlato a striebro sveta.

*(prebraté z knižky **Bruna Ferrera Pastierova flauta,**
príbehy na Advent a Vianoce)*

(-va-)

foto: internet

Štúdium v Ríme

Pre bohoslovca sa náš diecézny seminár tradične spája s obdobím šiestich rokov. Bol som presvedčený, že to bude platiť aj v mojom prípade, kým mi nebolo oznámené, že posledné dva roky doštudujem v Ríme ako prípravu na nasledujúce štúdiá Svätého písma.

Tieto dva posledné roky boli tie, na ktoré som sa počas seminárnej formácie najviac tešil. Tieto roky privedú bohoslovca pred bránu povolania a Pán, ktorý stojí pri dverách srdca, klope akosi intenzívnejšie, akosi naliehavejšie. Sú to roky, v ktorých všetko dýcha duchom kňazstva – modlitba, každodenné úsilie, predmety, ktoré sa vyučujú. Toto je dojem, ktorým na mňa vždy pôsobili posledné dva roky seminára, očakávané s túžbou i bázňou. Preto som ťažko prijal fakt, že ich strávim v inom seminári, v inej krajine, na inej univerzite. Predmety, ktoré som považoval pre kňazstvo za najdôležitejšie, budem teraz musieť študovať v cudzom jazyku, ktorému možno ešte ani nebudem rozumieť. Táto výzva sa mi zdala nad moje sily. Teraz však, po prvom zvládnutom roku na univerzite Gregoriana, som skúsil, že Boh rád presvedča o svojej moci a pomoci maloverných. A taký som na začiatku trochu aj bol. Napokon však zvíťazila dôvera,

dôvera v Boha, že aj toto môže byť jeho cesta pre mňa.

Ešte pred príchodom do Ríma som absolvoval tri mesiace kurzu taliančiny: dva mesiace v Urbánii, malebnom mestečku približne na severovýchode Talianska, a päť týždňov v Assisi, to už spolu s bohoslovcami Írskeho kolégia, môjho budúceho seminára. Je zaujímavý pocit prísť na jazykový kurz s takmer nulovými znalosťami, byť v skupine začiatočníkov, ktorí sa takisto trápia, a zároveň si uvedomovať, že o tri mesiace v tom jazyku budem študovať. Ale keď je človek v prostredí, kde je taliančinou priam obklopený, tri mesiace sú dostatočná doba na získanie základnej úrovne, z ktorej sa dá už aj samoštúdiom odraziť. Veľká milosť bola posledných päť týždňov kurzu stráviť v Assisi, v meste sv. Františka, kde som sa na príchod do Ríma ešte viac než jazykovo mohol pripraviť duchovne.

V Ríme som predtým nikdy nebol a môj prvý príchod tam nebol príchodom pútnika, ktorý sa o pár dní vracia späť, a preto sa snaží každý deň vidieť toho čo najviac. Keď som do Večného mesta prvýkrát prišiel ja, bolo to preto, aby sa stalo mojím druhým domovom, a to na čas, ktorý určil Boh vo svojej prozreteľnosti. Príchod do nového prostredia, nového seminára a na novú univerzitu, je skúsenosť pekná a vyčerpávajúca zároveň. To, čo som si myslel, že bude to najťažšie, jazyk, sa v skutočnosti ukázalo ľahkým oproti náročnejším výzvam, ako zvyknúť si na ľudí

Írske kolégium, v ktorom Milan býva počas svojho štúdia v Ríme.

inej kultúry, na seminaristov z iného ekleziálneho prostredia, na formátorov s inými formačnými prístupmi. V tejto náročnej situácii sa však dá nájsť veľký zdroj duchovného obohatenia. Je to možnosť viac spoznať univerzalitu Cirkvi, jej katolícky charakter. Fakt, že Rím je zemou skropenou krvou prvých kresťanských mučeníkov, miestom s tradíciou svätých Petra a Pavla, mestom, ktorého biskupom je nástupca svätého Petra, to všetko pôsobí pri akejkol'vek námahe ako veľká vzpruha.

Univerzitu už nemám pod jednou strechou so seminárom, ale na polhodinu cesty peši. Každé ráno tak cestou vidím Baziliku štyroch svätých korunovaných, Baziliku sv. Klementa, ktorá uchováva ostatky sv. Cyrila, Koloseum a Rímske fóra. To mi robí cestu príjemnejšou, i keď v lete sa treba prebijať cez zástupy pútnikov a turistov. Prvé momenty na univerzite si živo pamätám. Prednášková aula s okolo stopäťdesiatimi študentmi z rôznych krajín všetkých kontinentov po druhom zvonení takmer razom stíchne a džavot vystrieda prednáška profesora. Zo začiatku som z prednášok rozumel len niečo, postupne sa to však zlepšovalo. Paradoxne, „univerzitnej taliančine“ profesorov môžem lepšie rozumieť než rýchlejšej hovorovej reči poznačenej nárečím. Skúšky som s Božou pomocou zatiaľ zvládol všetky. Moja prvá skúška bola tak symbolicky práve zo Svätého písma, ktoré by som mal ďalej študovať. Dopadla veľmi dobre, profesor bol veľmi milý a bolo to pre mňa na začiatok veľkým povzbudením. Naozaj sa tu stále presviedčam o Božej pomoci.

Teraz sa nachádzam v poslednom roku štúdia základnej teológie, keď mám prijať diakonskú vysviacku. Preto som vďačný Bohu za každú vašu modlitbu a uist'ujem vás, že je vzájomná, aby sa vo všetkom oslávil Boh.

Milan TOMAGA, 6. ročník, Rím

(autor bol počas formácie v našom seminári aktívnym redaktorom časopisu Xaver)

foto: archív autora

REŤAZ DO NEBA...

Zamyslenia na tajomstvami **radostného ruženca**

1. tajomstvo: **Ježiš, ktorého si Panna z Ducha Svätého počala**

„Zdravas, milosti plná. Pán s tebou.“ Krátky pozdrav, pozdrav anjela, Božieho posla. Slová, ktoré dennodenne mnohokrát počúvame, modlíme sa. No mnohokrát ostávame len pri odriekaní. V skutočnosti vo svojej hĺbke obsahujú nesmiernu pravdu.

Človek zhrušil. Obrátil sa proti Bohu. Následky hriechu poznáme. Čakali by sme, že Boh tiež prestane mať záujem. No všetko je úplne inak, proti ľudskej logike. Tajomstvo Zvestovania nám hovorí, že Boh má záujem, že je s nami. Aj napriek našim pádom. Je s nami a záleží mu na nás. Avšak aj nám musí záležať na vzťahu s ním. Tak ako jemu záleží na nás, aj nám musí záležať našich bratov a sestier, pretože Pán je s nami.

2. tajomstvo: **Ježiš, ktorého si Panna pri navštívení Alžbety v živote nosila**

Návšteva u Alžbety. Stretnutie dvoch matiek. Čas plný pomoci, čas plný pokory, čas vzájomnej radosti – no najmä čas chvály a oslavy Boha. „Velebí moja duša Pána...“ (Lk 1,46). Mária chváli Boha, ďakuje mu, ospevuje ho.

Kolko ja ďakujem Bohu? Kolko mu ďakujem za veľké veci vo svojom živote a kolko za tie malé – úplne samozrejme? Mária chváli Boha, že ju povolal stať sa matkou Božieho Syna. Kolko mu ja ďakujem za svoje životné okolnosti? Za tých, ktorí ma na mojej ceste sprevádzajú?

Tajomstvo Návštevy je aj tajomstvom vzdávania chvály a vďaky Bohu. Učí nás byť ľuďmi vďačnosti, tak ako Mária.

3. tajomstvo: **Ježiš, ktorého si Panna v Betleheme porodila**

„Chlapec sa nám narodil...“ Známe slová z Knihy proroka Izaiáša. Prišiel chlapec, dieťa, Boh. Vianočná liturgia spomína i tieto slová: „...keď takto poznávame Boha viditeľne, nech nás on sám strhne k láske vecí neviditeľných.“ Prichádza Boh. Neprišiel

ako mocný vládár, ale ako bezbranné dieťa. Neprišiel v sláve, ale v tichu noci, neprišiel v bohatstve, ale v chudobe maštale. To je náš Boh. Boh, ktorý prichádza k človeku. Boh, ktorý chce byť blízko človeku, chce ísť za ním, v ústrety, aby ho urobil šťastným.

4. tajomstvo: **Ježiš, ktorého si Panna v chráme obetovala**

Josef s Máriou a malým Ježišom prichádzajú do chrámu. Do chrámu, v ktorom dochádza k ďalšiemu významnému stretnutiu. Stretávajú starca Simeona a staručkú prorokyňu Annu. A práve o nej nám evanjelista zaznamenáva tieto slová: „...velebila Boha a hovorila o ňom všetkým, čo očakávali vykúpenie Jeruzalema“ (Lk 2,38).

Anna v malom dieťati uvidela Boha, stretla Boha, spoznala Boha. Nenechala si túto radosť pre seba. Podala ju ďalej, ostatným ľuďom.

Podobám sa aj ja aspoň v niečom prorokyni Anne? Ako ja hovorím o stretnutí s Bohom druhým? A hovorím vôbec?

5. tajomstvo: **Ježiš, ktorého si Panna v chráme našla**

Josef a Mária sa vracajú späť domov po ukončení slávenia sviatkov Veľkej noci. Avšak radostnú a pokojnú atmosféru narúša nepokoj zo straty Ježiša. Hľadajú ho a po troch dňoch ho nájdu v chráme.

Hľadať a nachádzať – mohli by sme v krátkosti zhrnúť jedno z posolstiev tohto textu. „Hľadajte a nájdete...“ (Mt 7,7), povedal sám Ježiš.

Mária s Jozefom hľadali Ježiša tri dni. Hľadali, kým ho nenašli. Chrám. Miesto, kde prebýva Boh, miesto, kde máme aj my hľadať Ježiša a nachádzať. Nájsť Ježiša bolo počas tých troch dní najväčšou túžbou Jozefa a Márie. Pokoj, ktorý sa stratil zo srdc Jozefa a Márie, bol opäť nájdený.

Je aj mojou najhlavnejšou túžbou neustále nachádzať Ježiša? Prichádzam hľadať pokoj k Ježišovi?

UŽ ZAJTRA**BUDEM MAŤ VIANOCE**

Je dvadsiateho tretieho. Dvanásťročný chlapec otvára v adventnom kalendári predposledné okienko. S čokoládou, ktorá bola vo vnútri, sa delí s mamičkou i so sestrou. „Už zajtra budem mať Vianoce,“ hovorí mame, no už v ten deň myslí na všetkých svojich známych príbuzných a priateľov, ktorým posieľa na diaľku pozdravy. Jeden z nich som dostal aj ja. Tento chlapec pochopil, že väčšia radosť je z dávania než z prijímania.

A my môžeme byť radi, že ešte existujú takíto štedrý ľudia aj na našom milovanom Slovensku. Pretože tento príbeh nie je vymyslený, ale skutočný. Na tom všetkom nie je zaujímavá len prajnosť malého chlapca, ktorý sa delí s kúskom čokolády, ktorú by väčšina z nás zjedla bez rozmýšľania a opýtania, ale aj čas a okolnosti deja. Stalo sa to totiž v júni, keď mnohí z nás na Vianoce ani nepomyslia. Čo je však horšie, celkom sa z nás vytratí odkaz vianočných sviatkov. Po akomsi „vianočnom prímerí“ sa opäť nepozorovane vrátíme k starým šarvátkam, a tak sme v júni od Vianoc na míle vzdialení. Často zabúdame na druhých a nevnímate si ich. Okolnosti tohto deja sú však ešte zarážajúcejšie. Spomenutý chlapec bol smrteľne chorý a mal veľké bolesti. Ako by som sa asi zachoval ja? Neľutoval by som sa a nemyslel by som skôr na seba a svoje bolesti než na druhých?

Pri tom všetkom mi však ide na um ešte jedna dôležitá otázka: Odkiaľ tento chalan zobral toľko sily, ako nemajú mnohí dospeláci? On totiž vedel nielen dávať, ale aj prijímať. Veľmi rád chodil do kostola, kde sa posilňoval sviatostným Kristom. Aj deň pred opisovaným príbehom bol v kostole. Napriek všetkým prekážkam nástojil na tom, aby ho zaviezli do miestneho kostola na svätú omšu.

A aké je pokračovanie príbehu?. Je dvadsiateho tretieho, niečo po deviatej večer. Chlapec zomiera, no v pamäti ostáva veta: „Už zajtra budem mať Vianoce.“ Darčeky porozdával už dvadsiateho tretieho. A konečne prišli aj jeho Vianoce, keď on dostal ten najväčší dar, ktorý my ľudia môžeme dostať: stretnutie s Ježiškom.

Martinko, oroduj za nás, aby aj naše Vianoce boli o stretnutí! O stretnutí človeka s človekom, ale tiež i človeka s Bohom.

NOVÁ ZMLUVA V STAROM ZÁKONE

V rámci učiteľskej mobility sa 24. novembra 2010 v aule Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne uskutočnila hosťovská prednáška sr. Gabriely Ivany Vlkovej, dekanky Rímskokatolíckej cyrilometodskej teologickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Východiskovým textom tejto prednášky sa stala stať zachytená prorokom Jeremiášom (31,31-34): „Hľa prichádzajú dni, hovorí Pán, keď uzavriem s domom Izraela a s domom Júdu novú zmluvu.“ Táto zmluva sa spomína aj na viacerých miestach v Novom zákone (Lk 2,20; 2 Kor 3,6-18; Hebr 8,6-13). Aká je však nová zmluva a v čom sa bude líšiť od starej?

Na pochopenie tohto rozdielu je potrebné poznať historické pozadie. Prorok Jeremiáš v 6. storočí pred Kristom stál tesne pred pádom Jeruzalema. Tento pád dopustil Boh pre neveru, ktorou Izraeliti porušili Sinajskú zmluvu, a už viac neboli hodni prebývať v Zaslúbennej zemi. Patovú situáciu rieši opäť Pán, keď prichádza s konceptom novej zmluvy. Jej novosť je založená na Božom odpustení a jej obsah bude zapísaný do srdca. Nová zmluva tak prináša nádej, že babylonským zajatím sa svet nekončí a Boh opäť otvára svoju náruč.

Podobné proroctvá novej zmluvy sú aj v iných statiach Starého zákona (Dt 30,1-8; Ez 36,16-38; Oz; Iz 40–55). Všetky tieto proroctvá sa opierajú hlavne o Božiu moc a činnosť. U Ezechiela sa dokonca zdôrazňuje motív, že Pán vyslobodí Izraelitov kvôli svojmu menu, aby nevyzeral ako slabý Boh, ktorého národ je utláčaný: „Nie kvôli vám budem konať, dom Izraela, ale pre svoje sväté meno, ktoré ste znesväcovali u národov, ku ktorým ste prišli“ (36,22). U proroka Ozeáša sa naproti tomu hovorí, že Boh vyjde Izraelu v ústrety ako manžel stratenej manželke a bude jej vyznávať lásku ako za mladi. Izraeliti však nesmú ostať pasívni. Po treste babylonského zajatia musí prísť aj očistenie, ktoré bude spočívať v zážitku z odpustenia. Očistenie sa musí odohrať v srdci, ktoré začne byť znova poslušné a bude v ňom prebývať Pánov duch.

Predpoveď novej zmluvy sa v celosti napĺňa v osobe Ježiša Krista, ktorý ju istí z oboch strán. Na jednej strane je Bohom, ktorý ju dáva, a na druhej človekom, ktorý ju vyplní svojou poslušnosťou až na kríži. V tomto duchu dostáva aj modlitba Otčenáš príchut' meditácie novej zmluvy.

Podľa prednášky sr. Gabriely Vlkovej OP
spracoval **Michal VÁLKA, 2. ročník**
foto: Marek Borko

Dominikáni v Keni

Na hodine misiológie sme sa učili, že Cirkev je misionárska a že byť misionárom je povolaním každého kresťana. Nebudem sa rozpisovať o tom, čo to znamená alebo čo by to malo znamenať, hoci si myslím, že to určite neznamená, že každý kresťan si teraz musí zbalit kufre a ísť do krajín tretieho sveta ohlasovať evanjelium. Skôr vám opíšem misijnú cestu, na ktorej som bol lete tohto roku so svojimi bratmi Samuelom a Matejom.

23. júna večer sme odleteli z letiska v Amsterdame do hlavného mesta Kene. V Nairobi pôsobia naši bratia dominikáni, ktorí tam majú študentátny kláštor. Žije v ňom približne sedemnášť bratov študentov a štyria kňazi. U nich sme bývali a ako to šlo, pomáhali sme im s ich apoštolátom. Mali sme napríklad katechézu o Božích prikázaniach pre katechéto.

Asi týždeň sme strávili u slovenského misionára Martina Cingefa v meste Eldoret a potom najdlhší čas v meste Kisumu, ktoré je na brehu Viktóriinho jazera a kde tiež pôsobia dominikáni – majú tam noviciát. Do Kisumu sme prišli v čase, keď sa na jednej škole, kde pôsobia dominikáni, začínal detský tábor. Pomohli sme tam s prípravou a priebehom tábora.

Na misie do Kene prišli dominikáni z USA začiatkom 90. rokov. V súčasnosti má dominikánsky vikariát Východná Afrika tri komunity a viac ako 30 členov. 7 Američanov, ostatní sú miestni.

KEŇA

Rozloha:

583 000 km²

Najvyšší vrch:

Mt. Kenya (5 199 m)

Obyvateľstvo:

39 mil.

42 kmeňov (Kikuyu 22%,
Luhya 14%, Luo 13%,
Kalenjin 12%)

Hlavné mesto:

Nairobi (3 mil.)

Vierovyznanie:

protestanti 45%
katolíci 33%
moslimovia 10%
animisti 10%
ostatní 2%

Kmeň Masaiov si dodnes udržiava svoje tradície: od obliekania až po bývanie.

S deťmi sme hrali loptové hry a namaľovali sme im tabule v niekoľkých triedach. Je to málo, ale boli za to veľmi vďační. Neďaleko kláštora bratov majú kláštor aj sestry dominikánky, ktoré tam majú hospic pre ľudí s rakovinou. Párkrát sme tam boli a rozprávali sa s pacientmi. Tiež si to veľmi vážili. Okrem modlitby a rozhovoru sme pre nich nemohli urobiť viac.

Čo sa mi na tomto mieste veľmi páčilo, bola liturgia počas slávnosti sv. Dominika. V tento deň bratia novici skladali svoje prvé sľuby. Páčilo sa mi aj pokojné a priateľské nažívanie s moslimami, ktorí mali mešitu neďaleko kláštora. Raz sme sa tam boli aj pomodliť. V mešite som sa modlil prvýkrát a myslím, že je to zážitok, na ktorý nezabudnem. Čo sa ma dotklo, boli aj nemilé životné príbehy ľudí, ktorých som tam spoznal. Išlo o deti, ktoré sú sirotami, a o ľudí žijúcich v biednych podmienkach v domčekoch z hlíny. Je toho veľa, o čom by sa dalo písať, no toto sú veci, ktoré mi najviac utkveli v pamäti.

fr. Vavrinec Mitro OP

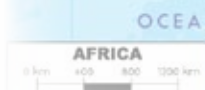
Prvá vec, ktorú si s odstupom času od nášho návratu uvedomujem, je naša zviazanosť s Európou – s jej kultúrou a tradíciami. Kým človek cestuje v rámci Európy, je mu to skryté; na Starom kontinente sa aj cez rôznosť jednotlivých krajín stále stretáva s viacerými spoločnými prvkami. Po príchode do Afriky však zisťuje, že sme len jednou časťou širšej mozaiky. Človek prehodnocuje postoj k mnohým hodnotám a zvykom, ktoré dovtedy nevedomky považoval za najlepšie a univerzálne.

Trebárs prístup k času. V európskej civilizácii čas berieme dosť striktnie; máme pracovný čas, voľný čas, čas na

Br. Vavrinec v akcii – naše vyučovanie katechétovej v Kibere, druhom najväčšom slume v Afrike.

modlitbu, štúdium, oddych a pod. Keňania sami s úsmevom hovoria, že berú čas elasticky. Dohodnuté aktivity bežne začínajú aj o hodinu neskôr, keďže ľudia sa dávajú viac k dispozícii svojej momentálnej potrebe či potrebám iných. Niektorí dokážu celé hodiny sedieť pred domom a pozorovať život a prírodu okolo seba,

Kenská bohoslužba je veľmi temperamentná a bohatá. Na slávnosť Nanebovzatia P. Márie si jej vzatie do neba priblížili svojským spôsobom – vrtníkom.

rozprávať sa s okoloidúcimi, či čítať noviny. Európan, pre ktorého sú dôležité pracovné výkony, pri tom okamžite označí všetkých Afričanov za lenivcov, pričom Afričan vôbec nechápe, kde spravil chybu.

Ďalším prvkom kenskej kultúry je dôraz na ľudské vzťahy. Keňania sú zväčša extrémne otvorení a priateľskí. Pri stretnutiach je neodmysliteľný telesný kontakt, hlavne podanie ruky, ktoré sa počas stretnutia aj opakuje, prípadne vás váš „spolurozprávajúci“ rovno chytí za ruku – na pohlaví nezáleží – objíme či potľapká po pleci. Ľudia sú neskutočne pohostinní: často pri vlastnej chudobe sú schopní podeliť sa aj s posledným, keď ich navštívite.

Základom kenskej spoločnosti sú kmene. Je ich 42 a každý má vlastnú kultúru a zvyky. Viete si predstaviť, čo znamená spoznávať toto pre Európana, ktorý je naraz konfrontovaný s toľkými rozdielnosťami. Riešenie je asi len vo vzájomnej trpezlivosti a učení sa jeden od druhého nepozerať na „tých druhých“ s nedôverou.

Do Kene sme šli aj pre toto. Ohlasovanie Krista či rozvojová pomoc, aby boli účinné, sa totiž, myslím si, dnes nedajú robiť štýlom, že „my ‘múdri Európania’ to tým Afričanom vysvetlíme“. Skôr je potrebná atmosféra počúvania a vzájomná úcta. Dva mesiace v Keni nám dali veľa.

fr. Samuel OP

V období dažďov je pohyb v eldoretskom slume Langas náročný.

foto: archív autorov

Vo Vianočnom období sa u nás koná kolednícka akcia DOBRÁ NOVINA. Prijatím koledníkov môžete podporiť aj vy projekty rozvojovej spolupráce v afrických krajinách.

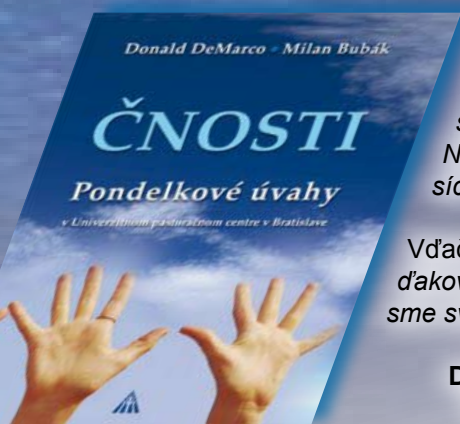
NÁVOD, AKO SA STAŤ ČNOSTNÝM

*Ako sa stať čnostným? Možno otázka väčšiny ľudí mladých či starších. Návod, ako na to, možno nájsť práve v knihe s jednoduchým názvom **Čnosti**.*

Túto knihu mi daroval na Vianoce môj bývalý pán farár. Hneď, ako som ju chytil do rúk, ma zaujala úvodná obálka. Na nej sú odfotené dve ruky zdvihnuté k nebu, k samotnému Bohu, s rozovretými dlaňami a vystretými prstami. Kniha je teda dobrým návodom, ako mať ruky vystreté stále k Bohu.

Publikácia obsahuje dvadsaťosem úvah o čnostiach a má dvoch autorov. Prvý, Donald DeMarco, je autorom príbehov, druhým je verbista Milan Bubák, ktorý tieto príbehy použil ako podklad ku katechézám pri svätých omšiach v Univerzitnom pastoračnom centre sv. Jozefa Freinademetza v Mlynskej doline v Bratislave. Aj samotná kniha vyšla na podnet poslucháčov týchto katechéz. Dá sa povedať, že kniha je spätnou prezentáciou toho, čo odznelo a ako to odznelo. Po každom príbehu je komentár otca Bubáka zameraný na danú čnosť. Autor zamyslení jednotlivé čnosti do knihy nezakomponoval prostredníctvom špeciálneho kľúča, ale sú zoradené zväčša v abecednom poradí. Medzi čnosťami sa nachádzajú i dve z troch božských čností – viera a nádej. Ako kritérium k výberu jednotlivých čností autor zvolil potreby dnešného mladého človeka. Všetky čnosti, ktoré kniha uvádza, nachádzajú zmysel a význam v živote mladého moderného človeka a upriamujú ho na hodnoty, ktoré majú vyššiu cenu ako ponuky dnešného sveta.

Po prečítaní a pouvažovaní nad každou čnosťou človek nebude taký, aký bol pred čítaním. Táto kniha v ňom zanechá niečo, na čo bude pamätať, a bude sa snažiť zmeniť svoj postoj k danej čnosti. Osobne mi kniha dala veľa a som rád, že sa mi dostala do rúk a mohol a môžem ju čítať. Preto ju odporúčam každému, kto chce zmeniť svoj život.

Nádej: „*Kým sú veci nádejné, nádej je prázdny slovom a otrepanou fráزou. No až keď sa všetko stane beznádejným, začne byť nádej jedinou silou. Nádej – tak ako všetky kresťanské čnosti – je čnosť síce neracionálna, avšak nezastupiteľná.*“

Vďačnosť: „*Podmienkou na to, aby sme za svoj život ďakovali, je začať si ho vážiť. A podmienkou na to, aby sme svoj život mohli žiť autenticky, je byť zaň vďační.*“

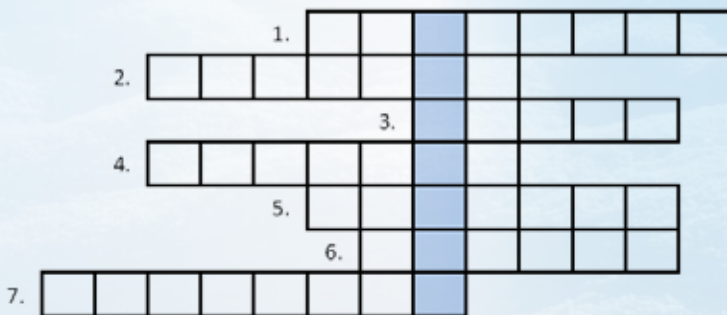
DeMARCO, Donald – BUBÁK, Milan: Čnosti.
Bratislava : LÚČ, 2009, 296 s.

Marek Borko, 2. ročník
foto: internet

Tajnička

Milí čitatelia, vraví sa, že do tretice všetko dobré. Preto vám aj v tomto čísle prinášame tajničku. Akiste viete, že prvá sa týkala starozákonnej deuterokánonickej knihy Tobiaš a druhá Lukášovho evanjelia. Rozhodli sme sa, že aj v tretej zostaneme v Novom zákone, konkrétne v Jánovom evanjeliu. Prezradíme, že odpoveďou v tajničke je tá osoba, ktorú Ježiš prisľubuje, že ju pošle učeníkom, keď odíde, pričom o nej dodáva, že keby neodišiel, tak by tá osoba neprišla. Chceme vedieť, ako ju nazval Ježiš.

1. Ako sa volá učeník, o ktorom Ježiš vyhlásil, že je to pravý Izraelita, v ktorom niet lestí?
2. Ako sa volá farizej, ktorý v noci prišiel rozprávať sa s Ježišom?
3. Ako sa volal učeník, ktorému Ježiš zmenil meno na Kéfas (Peter)?
4. Ako sa volalo miesto za Jordánom, kde Ján krstil?
5. Ako sa volal rybník v Jeruzaleme pri Ovčej bráne, v ktorom, keď sa zvirila voda, sa v nej niektorý chorý uzdravil?
6. Ako sa volá potok, za ktorý musel Ježiš ísť, aby sa dostal do záhrady, v ktorej sa so svojimi učeníkmi často stretával?
7. Ako znelo prírnenie Jána, ktorý o sebe vyhlásil, že je „hlas volajúceho na púšti“?

Riešenie tajničky opäť očakávame na našej internetovej alebo poštovej adrese.

Príjemný oddych praje
(-pi-)

P.S.: Ešte sme Vám dlžní meno výhercu a správne riešenie tajničky minulého čísla. V tajničke sa ukrývalo meno apoštola Barnabáša. Výhru a naše blahoželanie posielame Márii Rybošovej z blízkej Sielnice.

dodá LÚČ

Polárna noc

Deň bez svetla vytvára tmú.
Zhasnuté lampy rozmýšľať smú,
no nedokážu si spomenúť,
jas slnka nevedia dobehnúť.
Veď je noc a k tomu zima,
ostrý chlad, ktorý úctu sníma.
Preto len svieca nesie pravdu,
že po Pravde už nie je hladu,
a pod vrstvou ľadu Slovo, Život.
Boh predpovedal svoj príchod.
No už tomu ťažko uveriť,
že útle dieťa prišlo zachrániť
a zapáliť zhasnuté srdce,
svetlom, ktoré všetko zhľce.
Ťažko veriť, že to nie je sen,
že svitá, svitá polárny deň.

Peter Piš

